

Kompletterande riktlinjerna för klassning av primärproducenter

Stödjande instruktion för länsstyrelser

Klassningen utgår från registreringen av anläggningarna och används för planering av den riskbaserade kontrollen. Här får du information om några viktiga principer vid registrering och klassning av anläggningarna i primärproduktionen.

Grundläggande principer för registrering och klassning

Livsmedelsföretag som bedriver primärproduktion ska registrera sin anläggning hos den länsstyrelse där verksamheten i huvudsak bedrivs. Enda undantaget är primärproducenter av groddar, vilka ska anmäla sin anläggning för godkännande hos länsstyrelsen. Dessa får inte starta sin verksamhet förrän godkännandeprövningen är klar. Foderföretag ska registrera sina anläggningar hos Jordbruksverket.

I samband med registreringen eller godkännandet klassas anläggningen. Klassningen gäller både livsmedelsanläggningen och foderanläggningen eftersom en livsmedelsföretagare som håller livsmedelsproducerande djur också är foderföretagare. Det samma gäller en spannmålsproducent eller en växtodlare som odlar grödor både för livsmedels- och foderändamål.

När företagen registrerar sina anläggningar anger de både huvudsaklig produktionsinriktning, nedan kallad HPIR, och övriga produktionsinriktningar utöver den huvudsakliga. Anmälan om registrering av livsmedelsföretag görs via en blankett eller via länsstyrelsernas e-tjänst. Registrerade anläggningar finns i länsstyrelsernas gemensamma anläggnings- och kontrollregister Primör. Klassningen av anläggningen utgår från verksamhetens huvudsakliga produktionsinriktning.

Kompletterande principer för enhetlig registrering och klassning

Primärproduktionen av livsmedel och foder är indelad i ca 30 branscher. Var och en omfattar ur farysynpunkt en relativt enhetlig produktionsgren, till exempel spannmålsodling eller uppfödning av får och get. Vissa branscher är indelade i undergrupper, till exempel grisbranschen. Detta påverkar inte klassningen av anläggningen men har betydelse för länsstyrelsernas egen planering av kontrollen. Livsmedelsföretagaren kan även komplettera med ytterligare information som beskriver verksamheten vid anläggningen. Exempel på sådan information är packeri för paketering av egna primärprodukter.

Mjolkproducenter som planerar att sälja opastöriserad mjölk direkt till konsumenter ska anmäla det till länsstyrelsen för kompletterande registrering. Se LIVSFS 76 § 2005:20. Att säljer eller skänka bort opastöriserad mjölk direkt till konsumenter är en riskmodifierande faktor som höjer kontrollprioriteten.

För att underlätta registrering och säkerställa att klassning av anläggningarna sker enhetligt har ett antal principer tagits fram och som kompletterar de grundläggande principerna.

Valbara produktionsinriktningar och fritext	<p>När företagaren registrerar sin livsmedelsanläggning väljer hen produktionsinriktning, till exempel växtodling, köttproduktion eller mjölkproduktion och därefter vad som odlas eller vilket djurslag kött- eller mjölkproduktionen gäller samt omfattningen, till exempel antal kg eller antal djur.</p> <p>Övrig produktion av animaliska livsmedel, till exempel fiske och fiskodlingar, biodling och äggproduktion registreras under 'Övriga produktionsinriktningar.</p> <p>Om passande produktionsinriktning saknas används fritextinmatning. Företagaren väljer då 'Övriga produktionsinriktningar' och 'Annat' och fyller själv vad verksamheten gäller och omfattningen på den planerade verksamheten.</p>
---	--

<p>Växtodling som huvudsaklig verksamhet(HPIR)</p>	<p>Den huvudsakliga primärprodukt som odlas ska registreras som HPIR. Det kan bara finnas en HPIR.</p> <p>Finns ytterligare produktionsinriktningar som gäller växtodling registreras dessa som 'Annan'.</p> <p>Om en den huvudsakliga produktionsinriktning inte finns som ett valbart alternativ registrerar företagaren verksamheten som 'Annat'. Vad 'annat' är ska framgå av fritexten och ska föras in i registret.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <p><i>HPIR/Övriga produktionsinriktningar/ Annat/Humle</i></p> <p>Finns andra produktionsinriktningar, utöver växtodlingen, registreras de som 'Annan' produktionsinriktning.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <p><i>Annan/Övriga produktionsinriktningar/ Tapping av björksav</i></p> <p>Bedömningen av vad som är huvudsaklig verksamhet kan variera men grundprincipen är att den verksamhet som utgör den största beräknade produktionsvolymen (ton/år eller antal djur) är den huvudsakliga verksamheten. Principen utgår från ett övergripande folkhälsoperspektiv: om brister uppstår och inte rättas till i den större delen av verksamheten riskerar fler konsumenter att drabbas än om brister uppstår i den mindre delen av verksamheten.</p>
<p>Packeri inom primärproduktionen</p>	<p>Packerier inom primärproduktionen måste alltid vara knutna till en specifik odling eller verksamhet som samlar in vilda vegetabilier, eftersom odlingen eller insamlingen är en förutsättning för packeriet. Odlingen/insamlingen ska registreras som HPIR och packeriet som 'Annan produktionsinriktning'.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <p><i>Annan/Övriga produktionsinriktningar/ Packeri inom primärproduktion</i></p> <p>Fristående aktörer som packar vegetabilier för andras räkning är inte primärproducenter. Dessa ska registrera sin anläggning hos kommunen.</p> <p>Aktörer som packar primärprodukter från den egna verksamheten <i>och</i> från andra verksamheter är inte heller primärproducenter, utan ska vara registrerade hos kommunen. Primärproduktionen omfattar i detta fall enbart odling och skörd av de egna primärprodukterna och ska registreras som HPIR.</p> <p>Informationen om att det finns ett packeri i anslutning till odlingen är viktig för planering av kontrollen på anläggningen. Kontroll av packeriet bör i normalfallet ingå i den planerade anläggningskontrollen.</p>

<p>Samlastningsplats för vegetabiliska primärprodukter</p>	<p>Förvaringsplattor och liknande som primärproducenter bara använder för tillfällig förvaring av till exempel spannmål eller sockerbeter inför vidare transport till en anläggning ska inte registreras i primärproduktionen utan omfattas av begreppet "transportverksamhet" inom primärproduktion. Eftersom verksamheten saknar tillräcklig kontinuitet ska den inte registreras. En plats eller förvaringsplatta som används tillfälligt kan inte heller vara en huvudsaklig verksamhet, däremot kan den registreras som 'Annan produktionsinriktning'.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <p><i>Annan/Övriga produktionsinriktningar/ Samlastningsplats-uppsamlingscentral för vegetabiliska primärprodukter</i></p> <p>Läs mer om spannmålsplattor under länken nedan.</p> <p>Gräns mellan primärproduktion och senare led</p> <p>Informationen om att det finns en samlastningsplats i anslutning till odlingen är viktig för planering av kontrollen på anläggningen. Kontroll av samlastningsplatsen bör i normalfallet ingå i den planerade anläggningskontrollen.</p>
<p>Alger, HPIR</p>	<p>Odling eller insamling av alger som HPIR registreras som 'Annat'. Att verksamheten gäller odling eller insamling av alger anges i fritext i kommentarsfältet i anläggningsregistret (Primör).</p> <p>Alger ingår än så länge inte i riskklassmodellen men med tanke på den låga produktionsvolymen totalt i Sverige bör verksamheten placeras i prioritetssklass 4.</p> <p>Observera att många algarter tillhör kategorin nya livsmedel vilket innebär att arten måste vara vetenskapligt undersökt och godkänd innan de får användas som livsmedel. Det finns flera arter som är godkända som nya livsmedel. De får produceras under de förutsättningar som anges i godkännandet.</p> <p>Nya livsmedel - företag - Livsmedelsverkets webbplats</p>
<p>Spannmål, HPIR</p>	<p>Verksamheter som odlar spannmål både för livsmedelsändamål och foderändamål registreras både som livsmedelsföretag och foderföretag.</p> <p>Om anläggningen lagrar och torkar spannmål på gården bör det anges som riskmodifierande faktor och/eller i fritext i kommentarsfältet i anläggningsregistret (Primör).</p>

<p>Mjolkproduktion, HPIR</p>	<p>Anläggningarna registreras enbart som mjolkproduktion, förutsatt att de inte har andra produktionsinriktningar utöver mjolkproduktionen.</p> <p>Djurslag; får, get, nöt eller annat, anges eftersom vissa kriterier för den obehandlade mjölken i bilaga III, avsnitt IX i förordning (EG) nr 853/2004 är djurslagsspecifika.</p> <p>Om djurslag inte framgår blir det svårare att planera och kontrollera att kraven uppfylls.</p> <p>Köttproduktion av nöt/får/get/annat djurslag behöver inte registreras som 'annan produktionsinriktning' eftersom det är underförstått att djuren, inklusive lamm och kalvar, kommer att skickas till slakt på sikt.</p> <p>Mjolkproducenter måste följa de allmänna hygienkraven i förordning (EG) nr 852/2004, som gäller alla djurslag, och de särskilda hygienkraven för mjolkproduktion i bilaga III, avsnitt IX i förordning (EG) nr 853/2004.</p> <p>Kontrollen omfattar samtliga relevanta bestämmelser i dessa förordningar och relevanta bestämmelser i andra förordningar och föreskrifter.</p>
<p>Opastöriserad mjolk, försäljning direkt till konsument</p>	<p>Enligt LIVSFS 2005:20 ska mjolkproducenter som planerar att leverera opastöriserad mjolk direkt till konsumenter registrera detta särskilt.</p> <p>Mjolkproduktionen registreras som HPIR.</p> <p>Försäljning av opastöriserad mjolk direkt till konsument registreras som 'annan produktionsinriktning' eftersom mjolkproduktionen är en förutsättning för försäljningen.</p> <p><i>Exempel:</i></p> <p><i>Huvudsaklig produktionsinriktning/ Mjolkproduktion, nöt</i></p> <p><i>Annan produktionsinriktning/ Mjolkproduktion/</i></p> <p><i>Försäljning av opastöriserad mjolk direkt till konsumenter max 70 liter per vecka</i></p> <p>Planeringen av kontrollen utgår från HPIR, dvs mjolkproduktion. Direktförsäljning av opastöriserad mjolk är en riskmodifierande faktor som höjer kontrollprioriteten jämfört med andra företag i branschen.</p>
<p>Köttproduktion, uppfödning av nöt som HPIR</p>	<p>Verksamheten registreras med nöt som HPIR och planeringen av kontrollen utgår från HPIR.</p>
<p>Köttproduktion, uppfödning av gris som HPIR</p>	<p>Verksamheterna registreras beroende på inriktning i smågrisproduktion, slaktsvin eller annan grisproduktion.</p> <p>För klassningen av verksamheten eller för den nationella kontrollplaneringen spelar det dock ingen roll vilket inriktning som är HPIR.</p>

Uppsamlingscentral för vilt	<p>Begreppet uppsamlingscentral för vilt finns inte i gemenskapslagstiftningen om vilt och är inte heller definierat i något av gemenskapens dokument.</p> <p>Livsmedelsverket anser att uppsamlingscentraler för vilt är anläggningar där jägare lämnar in sitt fällda vilt inför transport till vilthanteringsanläggning. En sådan anläggning ingår därmed i primärproduktionen och kan därmed registreras som Huvudsaklig verksamhet om verksamheten där har tillräcklig grad av organisation och kontinuitet.</p>
-----------------------------	---

Länkar till blankett för registrering och till länsstyrelsernas e-tjänst för registrering hittas via länken Primärproduktion nedan.

Primärproduktion

Registrering och godkännande av livsmedelsanläggning

Groddar

Anmäl foderanläggning – Jordbruksverket

Vägledning om jägares direkta leveranser av små mängder vilt och kött av vilt

Klassning av företag inom primärproduktion

Senast uppdaterad 5 februari 2020 Ansvarig grupp SV_KL